

IRIS

international research institute
on social fraud

iris.ugent.be | iris@ugent.be

Karel Deridder

**Directeur-Generaal Algemene directie
inspectiediensten RSZ**

iris.ugent.be | iris@ugent.be

Hoofdelijke aansprakelijkheid

Studiedag IRIS

25-06-2012

25 juni 2012

Hoofdelijke aansprakelijkheid art. 30*bis* (30*ter*) van de wet van 27 juni 1969

- Van kracht zijnde wettelijke grondslagen,
- Historiek,
- Mogelijke uitbreidingen,
- Principes,
- Praktische toepassing,
 - Melding van een overeenkomst / sanctie
 - Inhoudingen op facturen / sancties – Hoofdelijke aansprakelijkheid
- Besluit

Van kracht zijnde wettelijke grondslagen

- Artikel 30*bis* van de wet van 27 juni 1969,
 - ↳ Gewijzigd bij de art. 55 et 56 van de programmawet van 27 april 2007 (BS van 08/05/2007).
 - ↳ Gewijzigd bij de art. 61 van de programmawet van 29 maart 2012 (BS van 06/04/2012).
- Koninklijk besluit van 27 december 2007,
- Invoegetreding:
 - 01/01/2008: Inhoudingen op facturen,
Hoofdelijke aansprakelijkheid beperkt tot de contractuele relatie,
 - 01/06/2009: Elektronische melding van een overeenkomst,
Uitbreiding van het toepassingsgebied van de meldingen van overeenkomsten,
 - 6/04/2012: Hoofdelijke subsidiaire ketenaansprakelijkheid.

Historiek

Bestaat sedert 1979 (onder het art. 30bis)

- Systeem van inhoudingen op facturen (15 %) verbonden met de voorwaarde van de registratie als erkende aannemer,
- Toepassingsgebied = vastgoedsector,
- Contractuele relaties (alle medecontractanten),
- Sancties: bijslag, hoofdelijke (keten-) aansprakelijkheid.

Bestaat van 1989 tot 1998 (onder het art 30ter); vanaf 1999 opgenomen onder het artikel 30bis

- Systeem van inhoudingen op facturen, specifiek voor de bouwsector (voorwaarden = registratie en toevoeging van de « sociale schulden » vanaf 01/01/1999 (35 %),
- Toepassingsgebied = bouwactiviteiten,
- Melding van de werven, nadien melding van de overeenkomsten (01/01/1999),
- Contractuele relaties = aannemer – onderaannemer,
- Sancties: - Bijslag, hoofdelijke (keten-) aansprakelijkheid,
- 5 % van de niet gemelde werken.

Mogelijke uitbreidingen: art. 30ter van de wet van 27 juni 1969

- Art. 62 van de **programmawet van 29/03/2012** voert **(opnieuw)** een « **art. 30ter** » in,
 - **Zelfde inhoud** als **art. 30bis**, maar biedt de mogelijkheid om andere activiteitensectoren op te nemen,
 - De beoogde werken of diensten zullen bij koninklijk besluit worden opgenomen (vleessector, horeca, bewakingsdiensten, ... vermeld in de memorie van toelichting van de wet).

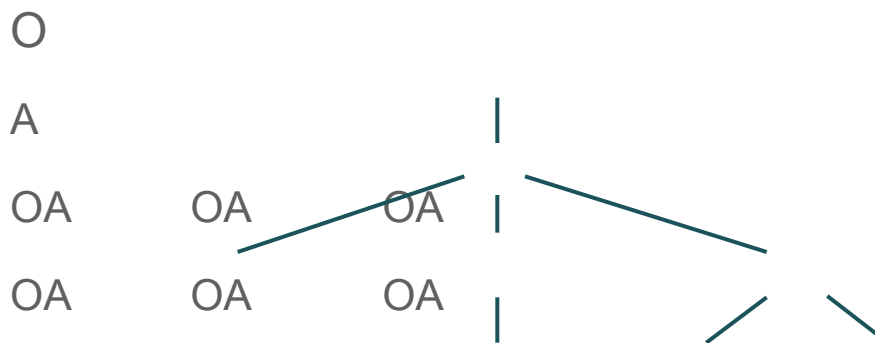

Artikel 30bis - Principes / Verplichtingen

Twee verplichtingen

- *Melding van de overeenkomsten,*
- **Opdrachtgever (O) ⇒ Aannemer (A)**
- Aannemer ⇒ onderaannemer (OA) (ongeacht het niveau van optreden in de keten)

○ *Inhoudingen op facturen*

- ↳ In geval van sociale schulden,
- ↳ 35 % van het bedrag van de factuur exclusief BTW.

Artikel 30bis - Principes / Sancties

- **Melding van overeenkomsten**
 - 5 % van het bedrag van de niet gemelde overeenkomst,
 - 150 € per onjuist gemelde informatie.
- **Inhouding op facturen**
 - Bijslag gelijk aan het bedrag van de inhouding (die ook moet worden betaald),
 - Hoofdelijke aansprakelijkheid in de contractuele relatie,
 - ↳ Niet-betaling = inhouding op factuur.
 - Hoofdelijke subsidiaire ketenaansprakelijkheid.

Artikel 30bis – Praktische toepassing

Melding van de overeenkomst

- Welke beoogde werken / overeenkomsten?

⇒ **“Alle werk in onroerende staat”** : alle werken die betrekking hebben op het bouwen, het verbouwen, het afwerken, het herstellen, het onderhouden, het reinigen en het afbreken, geheel of ten dele, van een uit zijn aard onroerend goed, alsmede elke handeling die erin bestaat zowel een roerend goed te leveren en het meteen op zodanige wijze aan te brengen aan een onroerend goed dat het onroerend uit zijn aard wordt.

⇒ **Lijst van activiteiten** (portaalsite van de sociale zekerheid: : www.socialezekerheid.be).

Artikel 30bis – Praktische toepassing

Melding van de overeenkomst (2)

○ Rol van de interveniënten?

↳ Opdrachtgever

- Eenieder die de opdracht geeft om tegen een prijs werken uit te voeren of te laten uitvoeren.
- Uitzondering: de natuurlijke persoon die louter voor privédoeleinden handelt valt niet onder de bepalingen van artikel 30bis.

↳ Meldende aannemer

- Eenieder die zich ertoe verbindt om werken voor een opdrachtgever uit te voeren of te laten uitvoeren.

↳ Onderaannemer

- Eenieder die zich ertoe verbindt, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks, in welk stadium ook, tegen een prijs het aan de aannemer toevertrouwde werk of een onderdeel ervan uit te voeren of te laten uitvoeren of daartoe werknemers ter beschikking stelt.

Article 30bis – Praktische toepassing Melding van de overeenkomst(en) (3)

○ Hoe melden?

- ↪ Vanaf 1 juni 2009 moeten de meldingen van overeenkomsten aan de RSZ via elektronische weg in een door de RSZ bepaalde vorm gebeuren.
- ↪ WEBtoepassing: UWM beschikbaar sinds 2001 maar in 2008 gemoderniseerd en voor de uitbreiding van het toepassingsgebied in 2009.

○ Meldingen van overeenkomsten

- Tussen de meldende aannemer en de opdrachtgever,
- Voor het begin van de werken,
- Via een overeenkomst of in batch (meerdere overeenkomsten tegelijk).

○ Raadplegingen / wijzigingen

- Mogelijk voor de meldende aannemers,
- Wijzigingen mogelijk in de zone “data van beëindiging van de overeenkomst” ...

○ Uitzondering

Geen meldingsplicht indien de prijs van de werken lager dan 25 000,00 € exclusief BTW is en er geen onderaannemer is.

Artikel 30*bis* – Praktische toepassing

Melding van de overeenkomst(en): sanctie

- **Bedrag**

Gelijk aan 5 % exclusief BTW van het bedrag van de niet gemelde werken.

- **Vrijstelling**

↪ In geval van 1ste overtreding en zodra geen andere inbreuk op de sociale wetgeving werd vastgesteld, verstuurt de RSZ een schriftelijke waarschuwing (het in herinnering brengen van de verplichtingen en van de risico's waaraan men zich blootstelt in geval van herhaling van de overtreding).

↪ Vermindering met 50 % indien de niet-melding het gevolg is van uitzonderlijke omstandigheden en geen enkele andere inbreuk op de sociale wetgeving werd vastgesteld.

Artikel 30bis – Praktische toepassing

Melding van de overeenkomst: sanctie (2)

- Wettelijke basis: de meldende aannemer moet de Rijksdienst op de hoogte houden:
 - Van de begin – einddatum van de werken,
 - Van de begin – einddatum van werkinterventies van de onderaannemers,
 - Insgelijks beschikt hij over 14 dagen om de Rijksdienst van de niet-tussenkost van een ondernemer die hij had gemeld op de hoogte te brengen.
- Bedrag: 150 euro per onjuist gemelde informatie.
- Vrijstelling:
 - Mogelijk tot 100 % in geval van behoorlijk bewezen overmacht alsmede bij een eerste overtreding indien geen andere inbreuk op de sociale wetgeving werd vastgesteld.
 - Mogelijk tot 50 % in geval van uitzonderlijke omstandigheden en indien geen andere inbreuk op de sociale wetgeving werd vastgesteld.

Artikel 30*bis* – Praktische toepassing Inhoudingsplicht

! 2 luiken : een **sociaal** en een **fiscaal** luik

o Sociaal luik

↪ In voege sedert 01/01/2008,

↪ 35 % van het bedrag exclusief BTW van de factuur,

↪ www.socialsecurity.be (link naar Financiën).

o Fiscaal luik

↪ In voege sedert 01/01/2009,

↪ 15 % van het bedrag exclusief BTW van de factuur,

↪ www.myminf.be (link naar Sociale Zekerheid).

Artikel 30bis – Praktische toepassing Inhoudingsplicht “sociale schuld”

Er is sprake van sociale schulden en een verplichting tot inhouding indien, wat het sociale luik betreft, één van de volgende voorwaarden vervuld is:

- Voor de R.S.Z..
 - De onderneming heeft niet alle vereiste aangiften ingediend tot en met deze die betrekking heeft op het voorlaatste vervallen kwartaal,
 - De onderneming is aan de RSZ een bedrag van meer dan 2 500,00 € aan bijdragen, bijdrageopslagen, forfaitaire vergoedingen, nalatigheidsintresten en gerechtskosten verschuldigd,
 - De onderneming is een bedrag verschuldigd ingevolge artikel 34 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 m.B.T. de betaling van voorschotten in de bouwsector (ondernemingen PC 124).

Artikel 30bis – Praktische toepassing Inhoudingsplicht “sociale schuld”(2)

- De onderneming is bedragen verschuldigd ingevolge de hoofdelijke aansprakelijkheid

Voor de P.D.O.K. (Fonds voor Bestaanszekerheid voor de werklieden in het Bouwbedrijf)

- De onderneming ressorteert onder de bevoegdheid van het P.C. 124,
- De P.D.O.K. beschikt niet over alle brutobezoldigingen van de werknemers tot en met deze van het voorlaatste vervallen kwartaal,
- De onderneming is meer dan € 70,00 aan bijdragen verschuldigd in het stelsel van weerverletzegels en getrouwheidszegel.

Artikel 30bis – Praktische toepassing / Inhoudingsplicht “sociale schuld” (3)

- Mogelijkheid het in te houden bedrag van 35 % te beperken tot de werkelijke schulden van de aannemer of de onderaannemer t.o.v. de R.S.Z. of de P.D.O.K.; indien het factuurbedrag gelijk is aan of meer bedraagt dan 7.143,00 €,
- Attest aan te vragen bij de R.S.Z. door de onderneming die onderworpen is aan de inhouding op facturen,
- Er zijn geen sociale schulden indien de schuld gedekt wordt door betalingsmodaliteiten die werden verkregen voor een gerechtelijke procedure of bij gerechtelijke beslissing en indien deze modaliteiten strikt worden nageleefd.

Artikel 30bis – Praktische toepassing

Inhoudingsplicht : overzicht

Overeenkomst afgesloten met	Toestand op het ogenblik van het afsluiten van de overeenkomst	Toestand op het ogenblik van de betaling van de factuur	Inhouding	Sanctie
Aannemer Onderaannemer	Heeft geen sociale schulden	Heeft geen sociale schulden	Neen	-
	Heeft geen sociale schulden	Heeft sociale schulden	Ja 35 %	Sanctie gelijk aan het bedrag van de inhouding
	Heeft sociale schulden	Heeft geen sociale schulden	Neen	-
	Heeft sociale schulden	Heeft sociale schulden	Ja 35 %	Toepassing van de hoofdelijke aansprakelijkheid + sanctie gelijk aan het bedrag van de inhouding

Artikel 30*bis* – Praktische toepassing **Inhoudingsplicht / sanctie / bijslag**

- Sanctie wegens niet-storting van de inhouding
 - Behalve het bedrag van de te storten inhouding,
 - Bijslag gelijk aan het bedrag van de te betalen inhouding.
- Vrijstellingen
 - Mogelijkheid tot vermindering met 50 % van de bijslag indien de niet-betaling het gevolg van uitzonderlijke omstandigheden is,
 - Mogelijkheid tot volledige vrijstelling van de bijslag indien de aannemer of de onderaannemer geen sociale schulden heeft.

Artikel 30bis – Praktische toepassing Inhoudingsplicht hoofdelijke aansprakelijkheid

○ Toepassingsvoorwaarden

- ↪ Indien de medecontractant² bij het afsluiten van de overeenkomst sociale schulden heeft,
- ↪ En indien de medecontractant¹ niet op correcte wijze de stortingen van inhoudingen op facturen heeft verricht.

○ Bedrag

- ↪ 100 % van het bedrag exclusief BTW van de toevertrouwde werken,
- ↪ Beperkt tot 65 % indien de hoofdelijke aansprakelijkheid eveneens door Financiën wordt toegepast,
- ↪ Op basis van de sociale schulden die bij het aangaan van de overeenkomst bestaan, die tijdens de uitvoering van de overeenkomst ontstaan en die nog op het ogenblik van de toepassing van de hoofdelijke aansprakelijkheid bestaan.

- **Ingebrestelling** verstuurd door de RSZ
(binnen de 30 dagen te betalen)

Artikel 30bis – Praktische toepassing Inhoudingsplicht / hoofdelijke aansprakelijkheid (2)

- **Gevolg van de niet-betaling bij ingebrekestelling**
- ⇒ Het niet betaalde bedrag van de hoofdelijke aansprakelijkheid wordt opgenomen in de “sociale schuld” van de schuldenaar ⇒ inhouding op factuur,
- ⇒ De RSZ kan beslissen om de hoofdelijke (subsidiare) ketenaansprakelijkheid toe te passen,
 - In geval van falen van de contractuele hoofdelijke aansprakelijkheid,
 - En falen van de inhouding op factuur,
 - Hoofdelijke aansprakelijkheid gevorderd van de vorige interveniënt(en) van de keten.

Artikel 30bis / Besluiten

Welke meerwaarde?

- De **plaatsen van tewerkstelling kennen**, maakt het voor de Inspectiediensten mogelijk om de controles op een doelgroep af te stemmen,
- De **omvang van de werken** (bedragen van de overeenkomsten) kennen, biedt de mogelijkheid om de sancties te berekenen,
- De **contractuele relaties kennen**, maakt het mogelijk om:
 - Te weten welke de ondernemingen zijn die op de werf / geografische plaats van uitvoering aanwezig moeten zijn.
 - Het verband te leggen tussen de onderneming en de aanwezige werknemers,
 - De ketens van interveniënten te reproduceren, de onderneming te bepalen die voor een verplichting aansprakelijk is en om in functie van deze aansprakelijkheid een sanctie op te leggen.
- De **fraude inzake niet-betaling** van de sociale zekerheidsschulden **verhinderen**:
 - ✦ Opvolging van de schulden in de sectoren,
 - ✦ Indien overeenkomsten worden gemeld, moeten er betalingen van facturen zijn,
 - ✦ Indien er betalingen van facturen zijn, moeten er in functie van de sociale schulden van de ondernemingen inhoudingen op facturen en betalingen van de sociale schulden zijn.

Nuttige adressen

- RSZ Victor Hortaplein nr 11-1060 Brussel
- WWW.RSZ.fgov.be
- WWW.Socialesecurity.be
 - [Rubriek: aannemers onroerend goed.](#)

**DANK U VOOR
UW AANDACHT**

IRIS

international research institute
on social fraud

iris.ugent.be | iris@ugent.be

Ludo Beck

**Adviseur van de Minister van Werk,
Mevr. De Coninck**

iris.ugent.be | iris@ugent.be

Richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009

Ludo Beck

Adviseur

Beleidscel Werk

Gent 25 juni 2012

- 1) Doel van de richtlijn;**
- 2) Kern van de maatregel;**
- 3) Betaling van het loon;**
- 4) Vermoeden van tewerkstelling;**
- 5) Medeaansprakelijkheid**
- 6) Mogelijkheid om klacht in te dienen**
- 7) Inspecties**

Doel van de richtlijn

- 1) Richtlijn tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

Richtlijn 2009/52

- (Artikel 4)
- Verplichtingen van werkgevers
- a) van onderdanen van derde landen te eisen dat zij voor de aanvang van hun werkzaamheden een **geldige verblijfsvergunning** of andere machtiging tot verblijf bezitten en **aan de werkgever voorleggen**;
- b) ten minste voor de duur van de tewerkstelling een **afschrift of de gegevens** van de verblijfsvergunning of andere verblijfsmachtiging **beschikbaar te houden voor eventuele inspecties**;
- c) de door de lidstaten aangewezen bevoegde instanties, binnen een door iedere lidstaat te bepalen termijn, **in kennis te stellen van de aanvang van de tewerkstelling** van onderdanen van derde landen.

Kern van de richtlijn

2) De kern van die maatregelen moet bestaan uit een algemeen verbod op de tewerkstelling van onderdanen van derde landen die geen recht op verblijf in de Europese Unie hebben, aangevuld met sancties tegen werkgevers die dat verbod overtreden.

Richtlijn 2009/52

- (Artikel 3)
- Verbod op illegale tewerkstelling
- 1. De lidstaten verbieden de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.
- 2. Inbreuken op dit verbod worden bestraft met de in deze richtlijn vastgestelde sancties en maatregelen.

- (Artikel 5)

- Financiële sancties

- a) financiële sancties waarvan het bedrag stijgt naargelang het aantal illegaal tewerkgestelde onderdanen van derde landen;

- b) betaling van de terugkeerkosten van illegaal tewerkgestelde onderdanen van derde landen wanneer terugkeerprocedures worden toegepast.

Betaling van het loon

3) Van de werkgever moet in ieder geval worden geëist dat hij aan de onderdanen van derde landen het volledige nog verschuldigde loon voor hun geleverde werk betaalt, alsmede de nog verschuldigde belastingen en sociale zekerheidsbijdragen.

RICHTLIJN 2009/52

(Artikel 6)

Nabetalingen door werkgevers

a) het aan de **illegaal tewerkgestelde** onderdaan van een derde land nog **verschuldigde loon**. Het overeengekomen loonniveau wordt geacht ten minste gelijk te zijn aan het loon dat is vastgesteld in de toepasselijke wetgeving inzake minimumlonen, collectieve overeenkomsten of overeenkomstig de gevestigde praktijk in de betrokken bedrijfstak, tenzij hetzij de werkgever hetzij de werknemer het tegendeel kunnen bewijzen, en, waar nodig, met inachtneming van de toepasselijke nationale loonvoorschriften;

b) een bedrag gelijk aan de belastingen en socialezekerheidsbijdragen die de werkgever **zou hebben betaald** als de onderdaan van een derde land legaal was tewerkgesteld, met inbegrip van boetes wegens achterstallige betalingen en van toepassing zijnde administratieve boetes;

Richtlijn 2009/52

- Naast de reeds bestaande financiële en strafrechtelijke sancties, wordt van de werkgever tevens geëist dat hij aan de onderdanen van derde landen het volledige nog verschuldigde loon voor hun geleverde werk betaalt. Indien het adres en de gegevens van de bank- of postchequerekening van de werknemer onbekend zijn voor de werkgever, zal het **loon worden overgemaakt aan de Deposito- en Consignatiekas.**

Vermoeden van tewerkstelling

4)De lidstaten moeten bovendien een rechtsvermoeden invoeren dat de arbeidsverhouding ten minste drie maanden heeft bestaan, zodat de bewijslast met betrekking tot de duur op de werkgever rust.

Medeaansprakelijkheid

- 5) voert ook een systeem van **aansprakelijkheid van de opdrachtgever** in, in geval van tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

(Artikel 8)

- Onderaanneming

- 1. Wanneer de werkgever een onderaannemer is en onverminderd de bepalingen van intern recht betreffende het recht op bijdrage of verhaal of de bepalingen van nationaal recht op het gebied van sociale zekerheid, dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat de aannemer van wie de werkgever een rechtstreekse onderaannemer is, **naast of in plaats van de werkgever tot betaling kan worden gehouden van sociale en fiscale schulden.**

- 2. Wanneer de werkgever een onderaannemer is, zorgen de lidstaten ervoor dat de hoofdaannemer **en iedere intermediaire aannemer**, indien zij op de hoogte waren dat de tewerkstellende onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van een derde land in dienst had, aansprakelijk kunnen worden gehouden voor de in lid 1 bedoelde betalingen, naast of in plaats van de tewerkstellende onderaannemer of de aannemer van wie de werkgever een rechtstreekse onderaannemer is.

Richtlijn 2009/52

- De wetgeving die voorziet in de vrijstelling van de aannemer die in het bezit is van een verklaring geleverd door zijn rechtstreekse onderaannemer waarin deze laatste bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en waarin hij er zich toe verbindt er geen te zullen tewerkstellen in de toekomst, kan redelijkerwijs worden beschouwd als de **uitvoering van “een gepaste zorgvuldigheid”**.

Indienen van klachten

6) Er moet een doeltreffend klachtmechanisme bestaan aan de hand waarvan onderdanen van derde landen hun klachten **rechtstreeks of via aangewezen derden** zoals vakbonden of andere verenigingen kunnen indienen.

Richtlijn 2009/52

Artikel 13

- Faciliteren van klachten
- 1. De lidstaten zorgen ervoor dat er doeltreffende mechanismen bestaan aan de hand waarvan illegaal tewerkgestelde onderdanen van derde landen rechtstreeks of middels door de lidstaten aangewezen derden zoals vakverenigingen of andere verenigingen of een bevoegde instantie van de lidstaat, indien de nationale wetgeving hierin voorziet, een klacht tegen hun werkgever kunnen indienen.

Controleactiviteiten

- 7) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat op hun grondgebied doeltreffende en **adequate inspecties** worden verricht, en zij moeten de Commissie inlichten over de verrichte inspecties.

Federaal niveau : 5 belangrijkste inspectiediensten

45

- Toezicht op de sociale wetten (FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg)
- Controledienst van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
- Sociale inspectie van de FOD Sociale Zekerheid
- Inspectie van de RSZ
- Toezicht Welzijn op het Werk (FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg),

CONTROLE -- ONDERNEMINGEN

1. Welke zijn de knelpunten?
2. Zijn deze buitenlandse werklieden dan zo goedkoop?
3. Hoe ernstig is het probleem?
4. COVRON: een initiatief als antwoord op de problemen!

DE KNELPUNTEN

- toename illegale WKNS van derde landen, (Kosovo, Albanië, Wit-Rusland, Macedonië, Roemenië, Bulgarije,...) - geen verblijfsdocumenten of arbeidskaarten
- fraude met papieren (vervalste loonfiches, A1, identiteitskaarten, verblijftitels)
- fictieve detacheringen (recruterings in België – postbusfirma's)
- toename schijnzelfstandigen (self-employed)
- de WKNS weten vaak zelf niet voor wie ze werken (wisselende WKGS)

DE KNELPUNTEN - 2

- lonen liggen SYSTEMATISCH onder de Belgische minima
- overloontoeslag wordt meestal niet betaald
- arbeidsflexibiliteit »»» (ze werken gemiddeld 50 à 60 h/week)!!
- veiligheid op de werkplaats gerespecteerd?
- delokalisatie (postbusfirma's in het buitenland)
- negatieve druk op bonafide ondernemingen (deloyale concurrentie)

HOE GROOT IS HET PROBLEEM?

Op basis van de LIMOSA-meldingen 2007 tot juni 2011:

	Totaal aantal gemelde personen (cumulatief)	Werknemers	Zelfstandigen	Stagiairs	Zelfstandige stagiairs
2007 (1 apr – 31 dec)	158.226	144.898	12.392	808	128
2008	224.905	203.867	19.896	1.038	104
2009	217.115	194.550	21.575	859	131
2010	260.595	229.251	30.436	799	109
2011 (jan-juni)	162.999	138.597	23.897	426	79

IRIS

international research institute
on social fraud

iris.ugent.be | iris@ugent.be

Gent, 25 juni 2012

Studieavond

Hoofdelijke aansprakelijkheid

Piet Van den Bergh

[Home](#) : [Regio](#) : [W-Vla.](#) : **Illegalen bouwen aan nieuwe politiekantoor Brugge**

Illegalen bouwen aan nieuwe politiekantoor Brugge

do 31/05/2012 - 11:06 In Brugge zijn vijf illegale bouwvakkers betrapt op de werf van het nieuwe politiekantoor. Een patrouille van de scheepvaartpolitie vond het verdacht dat er op pinkstermaandag gewerkt werd en ging daarom over tot een inval op de werf.

De agenten troffen een Portugees en vier Brazilianen aan die geen geldige papieren konden voorleggen. De vijf mannen werden verhoord en naar de Dienst Vreemdelingenzaken doorverwezen.

Het parket van Brugge zal nu nagaan wat er precies aan de hand was op de werf en welke aannemer of onderaannemer de arbeiders tewerkgesteld heeft.

Bij de lokale politie wordt met verbazing gereageerd op de betrapping van de illegalen. "Wij wisten uiteraard van niets", zegt hoofdcommissaris Erwin De Jonghe van de Brugse politie.

Onderaanneming

- Driehoeksverhouding
Uitzendarbeid versus onderaanneming
- Handhaving van het arbeidsrecht
 - Industrial relations strategy
(J. Buelens, 2012)
 - State oriented strategy
 - Judicial strategy

Aansprakelijkheid lonen

Hoofdstuk VI/1 Loonbeschermingswet

Advies Nationale Arbeidsraad

- Advies nr. 1.795 van 7 februari 2012
www.nar-cnt.be
- “Zwaarwichtige tekortkoming”
in de betaling van het loon
- Aannemers en werknemers op dat ogenblik
aan het werk

pvandenbergh@acv-csc.be

IRIS

international research institute
on social fraud

iris.ugent.be | iris@ugent.be

VBO

Verbond van
Belgische
Ondernemingen

Hoofdelijke aansprakelijkheid

Standpunt VBO

Monica De Jonghe, Adviseur
Sociaal Departement VBO
mjo@vbo-feb.be

Hoofdelijke aansprakelijkheid

- Wat stellen wij vast?
- Vanwaar het succes van H.A.?
- Wat zijn de vele valkuilen voor ondernemingen?
- Conclusie

Wat stellen wij vast?

- **Goedkope arbeidskrachten werken via allerhande (nep)statuten: oa. detachering, terbeschikkingstelling, werkende vennoot, schijnzelfstandige, zwartwerk, illegale arbeidskracht, etc).**
- **Sociale dumping: niet respecteren van minimale loon & arbeidsvoorwaarden van Belgische arbeidsrecht (incl. collectief arbeidsrecht)**
- **Valse concurrentie (bouw, transport, vleesindustrie, schoonmaak)**

Wat stellen wij vast?

- **Meestal via buitenlandse werkgevers –**
(Belgische bedrijven worden regelmatig gecontroleerd, leven strikte sociaalrechtelijke verplichtingen na, kunnen burgerrechtelijk en strafrechtelijk veroordeeld worden + garanties op uitvoering van rechterlijke beslissingen)
- **Debat is uiterst gemediatiseerd**
- **Nauwelijks cijfers voorhanden (uitz. Limosa)**
- **Bedrijven zijn evenzeer het slachtoffer van malafide praktijken die de lokale markt verstoren en smeken om een efficiënte aanpak door de overheid**

Wat stellen wij vast?

- **Waarom faalt het controlebeleid?**
 - Moeilijke controle (taalproblemen + ondoorzichtige en complexe structuren, blokkeren van het onderzoek)
 - Geen “return on investment” bij inspectiediensten: flagrante inbreuken kunnen niet worden bestraft (gebrek aan medewerking door buitenlandse administraties, malafide bedrijven verdwijnen of kunnen niet worden bestraft, etc.)

Wat stellen wij vast?

➤ **Waarom faalt het controlebeleid (vervolg)?**

- Europa ligt strikte regels op ter vrijwaring van het vrij verkeer van diensten en werknemers (oa. EU Verordening 883/2004 – probleem bij aanpak schijnzelfstandigheid en TBS) – elke nationale maatregel moet EU toets doorstaan (cf. probleem aannemingsregistratie bouw) !
- Europa heeft geen gepast antwoord op grensoverschrijdende problemen omwille van te grote diversiteit tussen lidstaten en eigen socio-economisch beleid.

Vanwaar het succes van H.A.?

- **Is al tientallen jaren in voege in meerdere lidstaten, waaronder België, vooral in risicosectoren of algemeen m.b.t. veiligheid & gezondheid en illegale werknemers**
- **Legt de verantwoordelijkheid in handen van de ondernemingen die een beroep doen op externe dienstverleners – gekoppeld aan de overtuiging dat er op termijn dan alleen nog maar met bonafide bedrijven zal worden gewerkt**
- **Overheid krijgt de garantie dat de factuur wordt betaald**

Wat zijn de valkuilen voor de ondernemingen?

- **Complexiteit + te veel verschillende regels naast elkaar + totaal gebrek aan kennis van de maatregelen op het terrein**
 - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de fiscale en sociale schulden, hoofdelijke aansprakelijkheid lonen, sanctierichtlijn met hoofdelijke aansprakelijkheid voor tewerkstelling illegale werknemers
- **Verskil opdrachtgever – (hoofd)aannemer, die deel uitmaakt van de professionele keten**
- **Zeer zware commerciële gevolgen van sommige maatregelen als gevolg van 1 slechte schakel**

Wat zijn de valkuilen voor de ondernemingen?

- **De controletaak van de overheid wordt doorgeschoven naar onderneming – maar beschikt niet over middelen, kennis, autoriteit**
- **Bij wijze van voorbeeld**
 - Bedrijf X beslist om nieuwe fabriekseenheid bouwen
 - Maanden voorbereiding door projectmanagement alvorens een “go” van RvB
 - Lastenboek met zeer strikte deadlines
 - Oplevering tegen juni 2014!
 - Business development, commerciële contracten, projecten houden rekening met deze termijn

VBO
Verbond van
Belgische
Ondernemingen

Wat zijn valkuilen voor ondernemingen?

➤ **Bij wijze van voorbeeld**

- Team binnen bedrijf zal komende maanden exclusief bezig zijn met dit project
- Beroep op externe dienstverleners uit verschillende sectoren voor realisatie van project (bouw fabriekshal, machinepark, hele logistiek, etc).
- Quid gevolgen van directe/indirecte hoofdelijke aansprakelijkheid. Hoe voorkomen? Hoe risico's vermijden? Wat doen bij inbreuken op werf?

Wat zijn valkuilen voor ondernemingen?

Hoofdelijke aansprakelijkheid?	Voorwaarden?
H.A. fiscale en sociale schulden (risicosectoren)	<ul style="list-style-type: none">-Voor alle werken in onroerende staat (bouw, metaalbouw, elektriciteit, schoonmaak, hout, etc?)-Opdrachtgever/aannemer moet controleren of medecontractant fiscale of sociale schulden heeft/desgevallend inhoudingsplicht bij betaling van elke factuur – zoniet H.A. + zware extra sancties-Subsidiaire aansprakelijkheid enkel voor professionele keten, indien onderaannemer binnen 30d na aanmaning nalaat om HA schuld te betalen

Wat zijn valkuilen voor ondernemingen?

Hoofdelijke aansprakelijkheid?	Voorwaarden?
H.A. lonen (risicosectoren)	<ul style="list-style-type: none"> -Bij vaststelling door inspectiediensten in P.V., vanaf 15^e werkdag, ongeacht waar in keten! -Hoe ontsnappen? Door contract op te zeggen met hoofdaannemer -Sectoren mogen eigen mechanisme uitwerken
H.A. illegale werknemer (alle sectoren)	<ul style="list-style-type: none"> -Bij vaststelling door inspectiediensten, onmiddellijk, ongeacht waar in keten -Vrijwaring indien “verklaring van medecontractant”, maar gaat teniet vanaf vaststelling inspectie -Oplossing? Contract onmiddellijk verbreken – geen enkele kans om probleem op werf op te lossen <p>Autonoom vorderingsrecht voor Vakbondsorganisaties, Pagasa, Payoke, Sûrya, De organisatie voor Clandestiene Arbeidsmigranten- ORCA, De Liga voor de Mensenrechten, Ligue des Droit de l’Homme, Ciré asbl, Vzw Foyer</p>

Conclusie

- **Outsourcing van controleactiviteit van overheid naar privéondernemingen + Belgische ondernemingen betalen factuur**
- **Complexiteit + rechtsonzekerheid**
- **Basisprincipes van rechtstaat in gedrang (cf. autonoom vorderingsrecht + geen mogelijk om enorme schade te recupereren ingeval van fout in hoofde van “aanklager”)**
- **VBO en werkgevers zijn uiterst ongerust!!!!**

IRIS

international research institute
on social fraud

iris.ugent.be | iris@ugent.be